

DOM – OCH VI

Humanistdag-boken nr 19
Göteborgs universitet

Dom – och vi

Humanistdag-boken nr 19 • Göteborgs universitet 2006

Boken har utgivits av Humanistiska fakultetsnämnden vid Göteborgs universitet till Humanistdagarna 28-29 oktober 2006.

Redaktion: Patrik J. Andersson, Anna Hannesdóttir, Sigrid Dentler, Lars Lilliestam, Thomas Magnusson, Barbro Ryder Liljegren och Barbro Wallgren Hemlin.

För referenser och bibliografier hänvisas till respektive författare.

© Copyright: Författarna och Humanistiska fakultetsnämnden

Omslag: Anders Eurén

Redigering och layout: Barbro Ryder Liljegren

Korrektur: Elisabeth Gustawsson

Tryckeri: Grafikerna Livréna i Kungälv AB, 2006

ISSN 1400-4496

ISBN 91-7360-347-3

DOM – OCH VI

Populärvetenskapliga föreläsningar hållna under
Humanistdagarna den 28–29 oktober 2006

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Innehåll

Förord	9
Framtida odlingsmöjligheter. Om kultur som samhällsbyggande kitt <i>Elva Andreasson, etnologi</i>	11
Hur vi blir dom. Om flerspråkighet och nationell identitet i Luxemburg <i>Mats Andrén, idé- och lärdomshistoria, och Katharina Vajta, franska</i>	17
När Malins mamma gifte sig med Lisa. Om regnbågsfamiljen i bilderboken <i>Maj Asplund Carlsson, litteraturvetenskap</i>	25
Fy för dansken! Identitet, kyrka och nationalism i svensk medeltid <i>Martin Berntson, religionsvetenskap</i>	33
Brott som straff: Förbrytaren som offer och polisen som förövare i Bo Widerbergs <i>Mannen på taket</i> <i>Daniel Brodén, filmvetenskap</i>	39
Avgrund eller bro mellan dom och vi? <i>Jan Bärmark, vetenskapsteori</i>	47
Din näsa i mitt öga. Att tolka den andre utifrån ansiktet <i>Sven B Ek, etnologi</i>	53
I Catullus krets – romerska poeter och deras fiender <i>Moa Ekbom, latin</i>	59
Frankenstein buggad eller Den monstruöse läsaren. Några reflexioner kring läsandets natur och fiktionens verklighet <i>Rikard Ericsson, litteraturvetenskap</i>	67
Jag sa det redan ifjor, Arn(au) de Gothia var spanjor <i>Juan Pedro Flórez Bayo, spanska</i>	73
Man-dom – hur skriver kvinnor manlig sexualitet? <i>Anna Fåhraeus, engelska</i>	81

Varför talar ingen om Suhrawardi? Om islamisk filosofi i västerländsk idéhistoria <i>Klas Grinell, idé- och lärdoms historia</i>	89
Att skriva tvåstämmigt. Den flamländske författaren Eric de Kuyper och textens kulturella skiftningar <i>Ann-Mari Gunnesson, franska</i>	97
Engelsmän är fulla som grevar och svenskar som kastruller. Likheter och skillnader mellan engelska och svenska idiom <i>Elisabeth Gustawsson, engelska</i>	105
Var går gränsen? Lödöse och Kungahälla som gränsstäder och grannstäder under medeltiden <i>Erika Harlitz, historia</i>	111
Individualismens paradoxer. Identitet och främlingskap i den sena 1900-talsromanen <i>Kristina Hermansson, litteraturvetenskap</i>	119
Måste man vara strömförande för att vara en bra ledare? Är mångtydiga ord svåra för de elever som är flerspråkiga? <i>Margareta Holmegaard, svenska som andraspråk, och</i> <i>Sofie Johansson Kokkinakis, språkvetenskaplig databehandling</i>	127
Vi i dom – läkarna och patienterna <i>Per Magnus Johansson, idé- och lärdoms historia</i>	135
Att bygga en språkbro mellan allmänhet och vårdpersonal – språket i texter om hjärt-kärlsjukdomar <i>Dimitrios Kokkinakis, Maria Toporowska-Gronostaj</i> <i>och Sofie Johansson Kokkinakis, svenska</i>	143
Islam i Europa, vart går du? Muslimerna mellan dar al-islam och dar al-harb <i>Göran Larsson, religionsvetenskap</i>	151
Om maskiner kunde tala <i>Staffan Larsson, lingvistik</i>	155

”The Bad Guy är alltid mer fascinerande än den snälle sheriffen”. Om författaren Stig Larsson och outsiderpositionen <i>Christian Lenemark, litteraturvetenskap</i>	161
Vem är experten bland oss? Om oss, dom – och de andra <i>Mia Liinason, genusvetenskap</i>	169
”Dom” och ”vi” i musik <i>Lars Lilliestam, musikvetenskap</i>	177
Ledare och ledda – ett naturfenomen? Om klass i arbetsliv och värdegrundsretorik <i>Lena Martinsson, etnologi</i>	185
Kan dom vad vi vill dom ska kunna? Från gymnasie studier till universitetsstudier i engelska <i>Mats Mobärg och Arne Olofsson, engelska</i>	191
Den demoniska kvinnan – den andra i berättelser om islams begynnelse <i>Pernilla Myrne, arabiska</i>	199
Bäst före 12 års ålder. Om barnen och TV-reklamen <i>Michael Nilsson, filmvetenskap</i>	205
Bilder av ”mayakulturen” inom mayarörelsen, populärvetenskapen och arkeologin <i>Johan Normark, arkeologi</i>	213
Modersmål har vi allihopa – dom med och vi med <i>Lilian Nygren-Junkin, svenska</i>	219
”Man umgås inte med dom, så därför har man inga problem med dom heller”. Om industriarbetares syn på sina chefer och på klassamhället <i>Björn Ohlsson, etnologi</i>	225
Dom – och vi. Nordirlands situation i ett nötskal <i>Britta Olinder, engelska</i>	235
Looney Coons. Framställning av svarta i amerikansk tecknad film från 30- och 40-talet <i>Sanjin PejkoVIC, filmvetenskap</i>	243

Vem fäller domen över ”Dom”? ”Vi”? Om mediala och sociala domslut i Cilla Naumanns roman <i>Dom</i> <i>Cecilia Pettersson, litteraturvetenskap</i>	251
”Frauenprotest gegen Vater Staat” – om mannen som maktens hantlangare i några tyska feministiska texter <i>Magnus Pettersson, tyska</i>	259
Språk som tortyr. En litterär betraktelse av språk och utanförskap i Hugo Hamiltons novell ”Nazi Christmas” <i>Thorsten M. Päplow, tyska</i>	267
”Vi” och ”dom” i den kommunistiska tidningen <i>Sovjetskaja Rossija</i> <i>Anders Sandström, slaviska språk</i>	273
”På maktspråk stavas Svea Rike S-t-o-c-k-h-o-l-m”. Om fotboll, dom där och vi i väst <i>Birgitta Skarin Frykman, etnologi</i>	281
Fritjof – Kärlekens viking. Fritjofs saga i spansk tappning <i>Ingmar Söhrman, spanska</i>	287
Medial occidentalism – filmer med omvända perspektiv <i>Aurora Tellenbach, filmvetenskap</i>	295
Jag var en tonårsvarulv – om ungdomsfilmens monster som gestaltning av utanförskap <i>Stefan Tidlund, filmvetenskap</i>	301
Polska och salsa – deras dans eller vår? <i>Karin Toft, etnologi</i>	307
Människoätare och andra ädla vildar. Om den svenska reseskildringen mellan världskrigen <i>Olle Widhe, litteraturvetenskap</i>	313
Vi och dom – politikens kärnfråga <i>Orla Vigsø, svenska</i>	321
Att skapa ett vi – gatukonst i Kalifornien <i>Eva Zetterman, konst- och bildvetenskap</i>	327

Förord

För att göra verkligheten – även den sociala verkligheten – begriplig, använder vi oss ofta av olika former av kategoriseringar. ”Vi” och ”dom” är uttryck som kategoriserar människor och samtidigt uttrycker en upplevelse av samhörighet respektive avståndstagande mellan talaren och andra människor. Som fast uttryck används ”vi och dom” i dagligt tal framförallt för att skilja mellan människor med olika nationella ursprung.

Att vända på leden i uttrycket underlättar en granskning inte bara av nationella kategoriseringar utan även av ett vidare spektrum av människor och företeelser, såväl närvarande som avlägsna i tid och rum. Vi har därför valt *Dom – och vi* som tema för årets Humanistdagar. I denna Humanistdag-bok har vi samlat de flesta av de föredrag som anknyter till temat. Bland de kategoriseringar som hamnar under luppen finns exempelvis poliser och förbrytare, hetero- och homosexuella, islamistisk och västerländsk idétradition, maskiner och människor, läkare och patienter, gymnasie- och högskolestudenter, arbetare och chefer samt medeltidsstäderna Lödöse och Kungahälla. Temat berör således hela det humanistiska fältet.

Vi som undervisar och forskar vid Humanistiska fakulteten uppskattar detta tillfälle varje år att få möta nya åhörare och diskutera de frågor vi arbetar med varje dag. Vi hoppas därmed kunna minska avståndet mellan allmänheten och forskarna. ”Dom och vi”?

Göteborg i oktober 2006

Sally Boyd
Dekanus

